

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. rugsėjo 12 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas), Andžej Maciejewski (pranešėjas) ir Gedimino Sagačio, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovės Lietuvos Respublikos, atstovaujamos valstybės įmonės Turto banko, kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2022 m. gruodžio 22 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės L. O. ieškinį atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai valstybės įmonei Turto banko, dėl atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės ir skolos priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.80 straipsnyje įtvirtinto atidalijimo būdo, kai vienas iš bendraturčių yra valstybė, taikymo – ar už buto dalį priteistina kompensacija mažintina namo renovacijos išlaidų dalimi.
2. Ieškovė prašė atidalyti jai nuosavybės teise priklausančias 3/8 dalis buto, esančio adresu: (*duomenys neskelbtini*), (toliau – butas) iš bendrosios dalinės nuosavybės su atsakove Lietuvos valstybe ir 5/8 dalis buto, priklausančio atsakovei, priteisti ieškovei; priteisti iš ieškovės atsakovei 19 250 Eur piniginę kompensaciją; priteisti ieškovei iš atsakovės skolą už komunalines paslaugas, 5 proc. procesines palūkanas, bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovė nurodė, kad 5/8 dalys buto priklausė ieškovės patėviui, jam mirus, šį turtą paveldėjo valstybė. Ieškovė visą gyvenimą rūpinasi butu, jame faktiškai gyvena 56 metus, todėl buto priteisimas jos nuosavybėn labiausiai atitiktų jos interesus, teisingumo, protingumo bei sąžiningumo principus.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Kauno apylinkės teismas 2022 m. birželio 16 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies: priteisė ieškovei iš atsakovės 453,89 Eur išlaidų atlyginimo ir 5 proc. procesines palūkanas; bylinėjimosi išlaidų atlyginimą; atidalijo ieškovei nuosavybės teise priklausančias 3/8 dalis buto iš bendrosios dalinės nuosavybės su atsakove tokiu būdu: 5/8 dalis buto, priklausančias atsakovei, priteisė ieškovei; priteisė iš ieškovės atsakovei 27 500 Eur piniginę kompensaciją; kitą ieškinio dalį atmetė.
5. Teismas nustatė, kad šalys yra buto bendraturtės – 3/5 dalys buto priklauso ieškovei, o 5/8 dalys – atsakovei 2020 m. liepos 23 d. palikimo perėjimo valstybei liudijimo pagrindu. Ieškovės gyvenamoji vieta bute deklaruota nuo 1976 m. liepos 9 d. Bute bylai aktualiu laikotarpiu gyveno tik ieškovė. 2021 m. pradėta daugiabučio renovacija.
6. Teismas iš dalies tenkino ieškinio reikalavimą dėl skolos už komunalines paslaugas priteisimo – priteisė atsakovei tenkančią dalį išlaidų buto šildymui ir namo bendrosios mokesčiams, t. y. daugiabučio namo savininkų bendro turto administravimo ir išlaikymo išlaidų atlyginimą, o kitas išlaidas pripažino susijusiomis išimtinai tik su ieškovės asmeninių poreikių tenkinimu.
7. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs šioje civilinėje byloje jam pateiktą Kauno apylinkės teismo kreipimąsi, 2022 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. KT43-N2/2022 pripažino, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. 634 patvirtintų Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių (toliau – Taisyklės) 50 punktas tiek, kiek pagal jį valstybės paveldėto nedalomu nekilnojamojo daikto dalis gali būti perduodama kitos (kitų) tokio daikto dalies (dalių) savininko (savininkų) nuosavybėn jame nustatytais būdais, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu (2014 m. kovo 25 d. redakcija; toliau – Įstatymas) 20 straipsnio 1 dalies 2, 8 punktais.
8. Konstitucinis Teismas nutarimo 8.5 punkte pažymėjo, jog valstybei priklausanti nedalaus nekilnojamojo daikto dalis kito subjekto, *inter alia* (be kita ko), kitos (kitų) tokio daikto dalies (dalių) savininko (savininkų), nuosavybėn gali būti perduodama vienu iš dviejų Įstatyme nustatytų pagrindų: pagal Įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktą – šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka parduodama viešame aukcione arba pagal šios dalies 8 punktą – perduodama kito subjekto nuosavybėn kitais kitų įstatymų nustatytais būdais, *inter alia*, pasidalijant turtą tarp jo įpėdinių CK 5.70 straipsnyje nustatyta tvarka arba atidalijant atitinkamą dalį iš bendrosios dalinės nuosavybės CK 4.80 straipsnyje nustatyta tvarka; priimanč sprendimus dėl būdo, kuriuo valstybei priklausanti nedalaus nekilnojamojo daikto dalis perduodama kito subjekto, *inter alia*, kitos (kitų) tokio daikto dalies (dalių) savininko (savininkų), nuosavybėn, taip pat pasirinktu būdu perduodant ją kito subjekto nuosavybėn, turi būti vadovaujamosi Įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintais valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principais, *inter alia*, užtikrinamas visuomenės interesų tenkinimas (visuomenės naudos principas), siekiama maksimalios naudos visuomenei (efektyvumo principas), nešvaistomas valstybės turtas (racionalumo principas).
9. Taisyklių 50 punkte nustatyta, kad jeigu valstybė paveldi dalį nedalomu turto, atsizvelgiant į turto pobūdį ir kitų įpėdinių poreikius, kiti šio

nedalomo paveldėto turto savininkai (ipėdiniai) valstybei kompensuoja pinigais turto dalies, priklausančios valstybei, vertę arba šis turtas pasidalijamas kitais CK 5.70 straipsnyje nurodytais būdais.

10. Teismas netaikė Taisyklių 50 punkto nagrinėjamam ginčui, nes byloje neįrodinėjama, kad butas yra nedalus daiktas ir atitinkamai kad atsakovė paveldėjo dalį nedalomo turto. Tačiau, atsižvelgdamas į Konstitucinio Teismo nutarime pateiktus išaiškinimus, teismas nusprendė, kad, valstybei paveldėjus dalį nekilnojamojo turto, šios dalies perleidimas kito subjekto nuosavybėn galimas ir kitais kitų įstatymų nustatytais būdais, *inter alia*, CK 4.80 straipsnyje nustatyta tvarka.
11. Nė viena šalis nepareikšė reikalavimo dėl turto dalies atidalijimo natūra. Atsakovė nurodė, kad paveldėtas 5/8 buto dalis ketino parduoti aukcione, dėl to teismas padarė išvadą, jog paveldėta turto dalis atsakovei nereikalinga ir ja naudotis ji neketina, taigi nagrinėjamoje situacijoje buto dalies atidalijimas, priteisiant ieškovei atsakovei priklausančią buto dalį, o iš ieškovės atsakovei – kompensaciją, yra racionaliausias, labiausiai abiejų šalių interesus bei Įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintus principus atitinkantis atidalijimo būdas.
12. Ieškovė prašė priteisti iš jos kompensaciją, apskaičiuotą pagal Nekilnojamojo turto registre registruotą buto vidutinę rinkos vertę, taip pat pateikė 2019 m. liepos 10 d. UAB „Santermita“ statinio apžiūros aktą, kuriame buvo nustatyti daugiabučio namo, kuriame yra butas, trūkumai. Teismas 2022 m. balandžio 11 d. nutartimi pasiūlė šalims iki 2022 m. balandžio 25 d. pateikti teismui įrodymus, patvirtinančius aktualią buto rinkos vertę (turto vertinimo ataskaitą ar pan.), arba prašymus paskirti teismo ekspertizę turto rinkos vertei nustatyti. Teismo pasiūlymu pasinaudojo tik atsakovė, ji pateikė UAB „Jungtinis verslas“ 2022 m. balandžio 28 d. nekilnojamojo turto (atsakovei priklausančios 5/8 buto dalies) vertinimo ataskaitą (toliau – Ataskaita). Teismas nurodė, kad Ataskaita parengta, apžiūrėjus ir įvertinus turtą 2022 m. balandžio 27 d., taigi joje nurodyta sprendimo priėmimo dieną aktualio turto vertė, iš Ataskaitos turinio matyti, kad buvo įvertinta daugiabučio namo renovacijos įtaka turto vertei, dėl to teismas atsakovei priteisė joje nustatytą buto dalies vertę.
13. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2022 m. gruodžio 22 d. nutartimi pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą – sumažino iš ieškovės atsakovei priteistą piniginę kompensaciją iki 18 900 Eur.
14. Ieškovė su apeliaciniu skundu pateikė naujas įrodinėjimo priemones – 2022 m. liepos 5 d. nekilnojamojo turto rinkos vertės ekspertinio tyrimo išvadą (toliau – Išvada) bei Daugiabučių namų savininkų bendrijos „(duomenys neskelbtini)“ 2022 m. birželio 22 d. pažymą; nurodė, kad poreikis pateikti šiuos įrodymus kilo jau po teismo sprendimo, siekiant atsikirsti į atsakovės pirmosios instancijos teisme likus vos trims dienoms iki paskirto bylos nagrinėjimo iš esmės pateiktus įrodymus.
15. Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kad ieškovės teikiami įrodymai yra susiję su apeliaciniu skundu, taip pat tai, kad apie pateiktus naujus įrodymus yra informuota atsakovė, kuri išreiškė nuomonę dėl jų priėmimo ir pagrįstumo, nusprendė, kad naujų įrodymų priėmimas neužvilkins bylos nagrinėjimo, ir papildomus rašytinius įrodymus priėmė.
16. Teisėjų kolegijos nuomone, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad tarp šalių kilo ginčas dėl turto vertės, todėl nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme pagrįstai suabejota ieškovės pateiktų įrodymų tinkamumu. Ieškovė pasirinko savo reikalavimą dėl kompensacijos dydžio grįsti matematiškai apskaičiuojant idealiosios turto dalies vertę pagal viso turto vertinimą, o atsakovė pasinaudojo teismo siūlymu ir pateikė atsakovei priklausančių 5/8 buto dalių vertinimo ataskaitą.
17. Ieškovė, nesutikdama su pirmosios instancijos teismo nustatyta piniginės kompensacijos suma, su apeliaciniu skundu pateikė rašytinius įrodymus, kuriuose pateikiami duomenys, kad atsakovei priklausančio turto vertė be renovacijos yra 18 900 Eur; namui, kuriame yra butas, atliekama renovacija, renovacijos kaina butui yra 11 726,11 Eur, o bendra ginčo butui tenkanti suma su palūkanomis yra 15 607,86 Eur.
18. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovės pateikta byloje įrodinėjimo priemonė patvirtina ginčo buto aktualią vertę sprendimo priėmimo dieną, t. y. ginčo turto vertė nustatyta įvertinus jo būklę po atliktų didesnės dalies namo renovacijos darbų. Byloje nėra ginčo tarp šalių, kad namui, kuriame yra butas, atliekama renovacija, taip pat atsakovė neteigia ir neįrodinėja, jog ji yra prisidėjusi prie turto pagerinimo. Iš ieškovės pateiktos pažymos teisėjų kolegija nusprendė, kad namo renovacija yra atliekama iš skolintų lėšų, kurias įsipareigojo dengti butų savininkai. Akivaizdu, kad atidalijimo atveju, vienai iš šalių priteisus piniginę kompensaciją, buto savininke tampa šalis, kuriai butas priteistas natūra ir kuriai atiteks prievolė sumokėti už renovaciją.
19. Teisėjų kolegija, įvertinusi ieškovės su apeliaciniu skundu pateiktus duomenis apie ginčo butui tenkantį paskolos dydį, nekilnojamojo turto rinkos vertės ekspertinio tyrimo išvadą, kurioje pateikti duomenys apie ginčo buto vertę be renovacijos, nusprendė, kad priteisus kompensaciją pagal ginčo buto aktualią vertę sprendimo priėmimo dieną atsakovė, kuri nėra prisidėjusi prie ginčo turto pagerinimo ir kuri išvengė prievolės apmokėti turto pagerinimo išlaidas, nepagrįstai praturtėtų ieškovės sąskaita. Teisėjų kolegija nusprendė, kad priteista kompensacija, neįvertinus turto pagerinimo išlaidų, kurias teks padengti ieškovei, neatitinka teisingumo, protingumo kriterijų, todėl ją sumažino iki 18 900 Eur.

III. Kasacinio skundo ir atsilepimo į jį teisiniai argumentai

20. Atsakovė kasaciniu skundu prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. gruodžio 22 d. sprendimą ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2022 m. birželio 16 d. sprendimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:
  - 20.1. Atsakovė visais atvejais, perėmusi bešeimininkį turtą, prieš pardavimą viešo aukciono būdu atlieka aktualų turto vertinimą. Perleidžiant turtą CK 4.80 straipsnio 2 dalies pagrindu pagal analogiją (CK 1.8 straipsnis) turėtų būti taikomas Valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimo viešame aukcione tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1178, 22.2 papunktis, nustatantis, kad nekilnojamojo turto pardavimo kaina nustatoma pagal individualųjį vertinimą, atliekamą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu nustatyta tvarka. Tai vienintelis turto vertės nustatymo būdas, taikytinas ginčo atveju. Turto vertintojas taip pat įvertina aplinkybę, ar daugiabutis namas, kuriame yra valstybės paveldėtas butas, renovuotas. Tokiu atveju įmokas, susijusias su butui ar jo daliai tenkančiomis renovacijos išlaidomis, padengia turtą iš valstybės aukcione įsigijęs pirkėjas. Atsakovei tokį pat turtą parduodant viešo aukciono būdu jo kaina nėra mažinama dėl renovacijos išlaidų. Analogiškas principas turėtų būti taikomas ir nagrinėjamoje byloje, nepriklausomai nuo to, kad turtą įsigijo ne pašalinis (trečiasis) asmuo, o bendraturtis, priešingu atveju pažeidžiamas viešasis interesas, kad valstybės turtas turėtų būti parduodamas rinkos kaina.
  - 20.2. Apeliacinės instancijos teismas neturėjo pagrindo vadovautis ieškovės tik apeliacinės instancijos teisme pateikta UAB „Turto vertė“ parengta konsultacine išvada. Atkreiptinas dėmesys, kad renovacija yra namo, o ne buto, todėl tiesiogiai atimti išlaidų nėra teisinio pagrindo. Masinio vertinimo būdu vertinamo turto vidutinė rinkos vertė skaičiuojama atsižvelgiant į rekonstruojamą (renovacijos) metus. Be to, tam tikros kategorijos gyventojai gauna 100 proc. valstybės paramą techninės dokumentacijos parengimui, statybos ir rangos darbams paimto kredito bei palūkanų padengimui – tokiems asmenims renovacija visiškai nekainuoja. Apeliacinės instancijos teismas nesiaikšino, ar ieškovė turės pareigą sumokėti minėtą sumą. Dėl to apeliacinės instancijos teismo teiginys, kad, atidalijimo atveju vienai iš šalių priteisus piniginę kompensaciją, buto savininke tampa šalis, kuriai atiteks prievolė sumokėti lėšas, patirtas renovuojant jai priklausančią nuosavybę, byloje nėra įrodytas.
  - 20.3. Pagal lyginamąjį metodą rengiant turto vertinimo ataskaitą Kaune renovuotuose daugiabučiuose esančių butų kaina buvo penkiais procentais didesnė negu nerenovuotų, bet apeliacinės instancijos teismas, mažindamas atsakovei priklausančio turto vertę ir

kompensacijos dydį nuo 27 500 Eur iki 18 900 Eur, šį dydį sumažino net 31,27 proc. Šiuo atveju kompensacijos dydis jei ir galėjo būti mažinamas, tai ne daugiau kaip 5 proc.

- 20.4. Skundžiamoje nutartyje nenurodyta, kodėl atsakovės užsakytą ir pirmosios instancijos teismui pateiktą Ataskaitą yra netinkama ir kokius teisės aktų reikalavimus pažeidžia, todėl neaišku, kodėl nebuvo vadovaujamasi joje nustatyta ginčo turto verte. Ieškovė, nors atstovaujama profesionalaus teisininko (advokato), nepasinaudojo savo teise teikti turto vertinimo ataskaitą, be to, teismas papildomai išaiškino ieškovei įrodinėjimo pareigą, todėl apeliacinės instancijos teismas neturėjo pagrindo priimti naujų įrodymų. Apeliacinės instancijos teismas, skundžiamą nutartimi priimdamas ir vertindamas naujus įrodymus, kurie nebuvo pateikti pirmosios instancijos teismui, pažeidė (atėmė) atsakovės teisę peržiūrėti skundžiamą sprendimą apeliacine tvarka, taip pat, nepagrįstai mažindamas valstybei priteistinos kompensacijos dydį, pažeidė Konstitucinio Teismo nutarimu akcentuotą visuomenės interesų tenkinimą (visuomenės naudos principas), siekiamą maksimalios naudos visuomenei (efektyvumo principas), draudimą švaistyti valstybės turtą (racionalumo principas), kuriais turi būti vadovaujamasi nepriklausomai nuo to, kuriuo būdu turtas parduodamas.
21. Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti ir Kauno apygardos teismo 2022 m. gruodžio 22 d. nutartį palikti nepakeistą; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:
- 21.1. Nei Įstatymo, nei Aprašo nuostatos nereglamentuoja ir negali reglamentuoti prievolių vykdymo, susijusio su nekilnojamojo daikto ir jo išlaikymui būtinomis išlaidomis. Dėl to atsakovė nepagrįstai šiuo atveju remiasi turto pardavinimą viešo aukciono būdu reglamentuojančiomis nuostatomis kaip analogija. Šiuo atveju 5/8 dalis buto ieškovė iš atsakovės įgijo CK 4.80 straipsnio 2 dalies pagrindu. Be to, šiuo atveju esminę reikšmę turi bendraturčių pareigų ir teisių į nekilnojamąjį daiktą įgyvendinimas, susijęs su nekilnojamojo turto išlaikymu, ir iš tokių pareigų pažeidimo kylančiomis teisinėmis pasekmėmis. Atsakovė nepagrįstai suabsoliutina viešojo intereso gynimą perleidžiant valstybei priklausantį turtą. Sprendžiant dėl atsakovei priklausiusios buto dalies perleidimo ieškovei kainos ir jos nustatymo, būtina vadovautis Įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintais visuomenės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais. Visą butui tenkančią renovacijos darbų kainą padengė ieškovė. Nepaisant to, buto vertė buvo nustatoma jau atlikus renovaciją. Taigi, nustatant buto vertę renovacijos darbų nauda buto vertei atspindėjo pateiktame buto vertinime. Tai reiškia, kad atsakovė, nevykdžiusi savo pareigos prisidėti prie daugiabučio namo, kuriame yra butas, renovacijos išlaidų, siekia gauti tokios renovacijos suteikiamą naudą – padidėjusią buto vertę, taigi ir didesnę kainą už savo buto dalį.
- 21.2. Atsakovės teiginiai, kad įprastai parduodant turtą viešame aukcione už turto pagerinimus moka pirkėjas, nėra reikšmingi šioje byloje. Visų pirma, buto dalis perleista ne viešo aukciono būdu, todėl šiuo atveju negali būti taikomos nuostatos, susijusios su turto pardavinimu aukciono būdu. Antra, butas buvo pagerintas tuo metu, kai atsakovė buvo jo bendraturtė. Todėl atsakovės pateikiama analogiška situacija dėl turto pardavimo aukciono būdu nėra analogiška. Trečia, tokių išlaidų atlyginimo ieškovė turi teisę reikalauti iš atsakovės (CK 4.76 straipsnis). Tačiau naujos bylos kėlimas dėl to, kad iš atsakovės ieškovės naudai būtų priteistas buto priežiūros ir išlaikymo išlaidų atlyginimas, neatitiktų proceso ekonomiško ir koncentracijos principų. Jeigu atsakovė, neprisidėjusi prie daugiabučio namo renovacijos išlaidų, už buto pardavinimą gautų dėl renovacijos atlikimo padidėjusią kainą, ji nepagrįstai praturtėtų ieškovės sąskaita (CK 6.242 straipsnis).
- 21.3. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai vertino ir rėmėsi ieškovės pateikta Išvada bei joje esančiais duomenimis. Kasacinio skundo argumentai tik pakartoja Ataskaitoje nustatytus duomenis, tačiau atsakovė taip ir nenurodė, dėl ko Išvada galėtų būti ydinga. Priešingai, Išvada yra tikslesnė šios bylos kontekste nei Ataskaita, Išvadoje atsizvelgta į visus reikšmingus šiai bylai veiksniai.
- 21.4. Apeliacinės instancijos teismas sprendė dėl ieškovės su apeliaciniu skundu pateiktų įrodymų priėmimo ne galutiniame procesiniame sprendime, o 2022 m. lapkričio 8 d. nutartimi, kuria taip pat atidėjo bylos nagrinėjimą ir pasiūlė atsakovei pateikti teismui atsikirtimus, susijusius su ieškovės pateiktomis įrodinėjimo priemonėmis, bei poziciją dėl specialių žinių poreikio byloje. Kitaip tariant, atsakovei buvo suteikta galimybė atsikirti į ieškovės papildomai pateiktus įrodymus ir įgyvendinti savo įrodinėjimo pareigą bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme. Atsizvelgiant į tai, kad Išvada turėjo įtakos teisingam ir pagrįstam procesiniam sprendimui priimti, kad atsakovės argumentai dėl šio įrodymo nepriėmimo yra formalus pobūdžio, kad atsakovė turėjo galimybes bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme teikti papildomus argumentus ar paaiškinimus, prašyti atlikti dar vieną buto vertinimą, darytina išvada, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė proceso teisės normas, susijusias su naujų įrodymų priėmimu apeliacinės instancijos teisme.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės, priteisiant kompensaciją, kai atidalijamas turtas yra renovuojamame daugiabučiame name ir už renovaciją neatsiskaityta

22. CK 4.80 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas bendraturtis turi teisę reikalauti atidalyti jo dalį iš bendrosios dalinės nuosavybės. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad atidalijimas iš bendrosios dalinės nuosavybės yra vienas iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo būdų. CK 4.80 straipsnio 1 dalies prasme atidalijimas reiškia daikto teisinio režimo ir bendraturčio statuso pasikeitimą. Šiuo būdu įgyvendinus bendraturčio, kaip savininko, teises, pasibaigia jo su kitais bendraturčiais turima bendroji dalinė nuosavybė. Taigi bendrosios dalinės nuosavybės teisės dalyvio turto dalį atidalijus iš bendro turto, bendrosios dalinės nuosavybės teisė pasibaigia, o atsidalijęs bendraturtis tampa asmeninės nuosavybės teisės subjektu ir turi teisę atidalytą turtą valdyti, naudoti bei juo disponuoti savo nuožiūra (CK 4.37 straipsnio 1 dalis) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 3 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-478/2009; 2019 m. balandžio 11 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-134-248/2019 24 punkta).
23. Nagrinėjamoje byloje teismai atidalijo ieškovei priklausančią buto dalį, priteisdami ieškovei visą butą, o atsakovei iš ieškovės – piniginę kompensaciją. Byloje nėra ginčo dėl taikyto atidalijimo būdo, atsakovė kasaciniu skundu teismo parinkto atidalijimo būdo neginčija. Tačiau byloje kilo ginčas dėl atsakovei iš ieškovės priteistinos kompensacijos dydžio, atsizvelgiant į tai, kad butas yra renovuojamame daugiabučiame gyvenamajame name ir renovacijos išlaidos nėra ieškovės ir atsakovės, kaip buto bendraturčių, apmokėtos. Taigi, byloje keliamas teisės klausimas dėl valstybei priteistino kompensacijos dydžio, kai atidalijamas butas yra renovuojamame daugiabučiame gyvenamajame name, t. y. ar nustatant kompensacijos dydį turi būti atsizvelgiama į šiam butui tenkančias renovacijos išlaidas ir kas jas turi apmokėti.
24. Teisėjų kolegija pažymi, jog kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad CK normose nėra įtvirtinto draudimo atsidalyti iš bendrosios dalinės nuosavybės, kai vienas iš bendraturčių yra valstybė, o Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nereglamentuoja klausimų, susijusių su valstybės turto valdymu bendrąja nuosavybės teise kartu su kitais asmenimis, šios nuosavybės teisės kaip bendrosios su kitais asmenimis įgyvendinimo tvarkos, jame nėra nustatyta speciali tvarka, pagal kurią turėtų būti vykdomas atidalijimas iš

bendrosios dalinės nuosavybės, kai vienas iš bendraturčių yra valstybė. Tačiau šio įstatymo 9 straipsnyje įtvirtinti valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai, t. y. pamatinės viešosios nuosavybės teisės įgyvendinimo nuostatos. Tai visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios tvarkos principai. Visuomeninės naudos principas reiškia, kad valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo turi būti disponuojama rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą (1 punktą). Efektyvumo principas reikalauja, kad sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei (2 punktą). Valstybės ir savivaldybių turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo turi atitikti ir racionalumo principą, pagal kurį toks turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas (3 punktą). Viešosios teisės principas reiškia, kad sandoriai dėl valstybės ir savivaldybių turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės ir (ar) savivaldybių turto, nustatytais atvejais ir būdais (4 punktą). CK 4.80 straipsnio nuostatos dėl atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės taikytinos ir tokiu atveju, kai vienas iš bendraturčių yra valstybė, tačiau jų taikymas turi būti derinamas su valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje nustatytais principais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-131-701/2022, 40 punktą).

25. Kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, jog kai bendroji dalinė nuosavybė atidalijama bendraturčiui sumokant kompensaciją, turi būti nustatyta bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančio daikto rinkos kaina bendrosios dalinės nuosavybės pasibaigimo metu ir pagal tai, atsižvelgiant į atidalijamo bendraturčio dalies dydį, apskaičiuojama jam priteistinos kompensacijos suma (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-403/2012). Teismo teisės sprendžiui dėl kompensacijos dydžio neriboja ieškovo reiklavime nurodyta suma. Teismas iš bylos duomenų sprendžia dėl priteistinos kompensacijos dydžio, vertina, koks dydis yra teisingiausias, labiausiai atitinkantis šalių interesus, užtikrinantis interesų balansą. Didesnės, nei nurodyta ieškinyje, kompensacijos nustatymas savaime nelaikytinas ieškinio ribų peržengimu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-416-969/2017 33 punktą).
26. Tokia kompensacija visais atvejais turi atitikti tiek proporcingumo, tiek teisingumo principus, tai reiškia, kad paprastai (pagal bendrąją taisyklę) kompensacija pinigais turi atitikti turto dalies, kurią po atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės gavo natūra kitas bendraturtis, rinkos vertę. Todėl CK 4.80 straipsnio 2 dalyje reglamentuota atidalijamam bendraturčiui mokama kompensacija pinigais turi būti aiškinama tiek kaip teisingas atlyginimas pinigais už jo iki atidalijimo turėtą bendrosios dalinės nuosavybės dalį, tiek kaip bendraturčio, kuris po atidalijimo tampa viso buvusio bendro turto savininku, teisingas atlyginimas pinigais už natūra po atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės įgytą turto dalį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-242-403/2021, 29 punktą).
27. Tačiau pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką tai neeliminuoja teismo pareigos, atsižvelgiant į būtinumą užtikrinti bendraturčių, kaip turto savininkų, interesus, sprendžiant, kokia kompensacija konkrečiu atveju yra teisinga, atsižvelgti ir į kitus reikšmingus kriterijus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-416-969/2017, 23 punktą).
28. Taigi, kasacinio teismo plėtojama praktika dėl kompensacijos dydžio nustatymo, kai turtas pagal CK 4.80 straipsnį atidalijamas, išmokant kompensaciją, atitinka šios nutarties 24 punkte nurodytus valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje įtvirtintus visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios tvarkos principus. Tačiau nei CK 4.80 straipsnis, nei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nereglamentuoja situacijos, kaip turėtų būti nustatomas kompensacijos dydis, kai atidalijamas prievoles, kaip, pavyzdžiui, nagrinėjamoje byloje kilusiomis iš daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos, apsunkintas turtas.
29. Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad buto ar kitų patalpų perleidimo atveju, išskyrus paveldėjimo atvejus, įsiskolinimus pagal atnaujinimo projektą, susidariusius iki buto ar kitos patalpos perleidimo dienos, padengia buto ar kitos patalpos pardavėjas (perleidėjas), o vykdytinios prievoles perduodamos buto ar kitų patalpų pirkėjui (įgyjėjui). Paveldėjimo atveju įsiskolinimus, susidariusius iki buto ar kitos patalpos paveldėjimo momento, apmoka ir vykdytinias prievoles pagal atnaujinimo projektą perima paveldėtojas. Tai reiškia, kad pasikeitus renovuojamame ar renovuotame daugiabučiame gyvenamajame name, kurio renovacijos išlaidos dar nėra padengtos butų ar kitų patalpų savininkų, esančio buto ar kitų patalpų savininkui, buvusio savininko iš renovacijos kilusios prievoles pasibaigia ir jis nebeturi pareigos vykdyti po nuosavybės teisės pasikeitimo momento susidariusios prievoles; tokia po nuosavybės pasikeitimo susidariusi prievoles negali būti vertinama kaip buvusio savininko neįvykdyta prievoles.
30. Atkreiptinas dėmesys, jog daugiabučio gyvenamojo namo renovacija didina tokiam daugiabučiame gyvenamajame name esančio buto ar kitų patalpų vertę, tačiau buto ar kitos patalpos vertė nesikeičia tiek, kiek buvo patirta renovacijos išlaidų. Kadangi nei Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymas, nei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nenustato jokios kitokios taisyklės, o iš daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos kilusios prievoles pereina naujam savininkui pagal įstatymą, teisėjų kolegija išaiškina, kad, nustatant tokiam name esančio buto ar patalpų rinkos vertę, renovacijos išlaidos nėra atimamos iš buto ar patalpų rinkos vertės, tačiau gali būti viena iš aplinkybių, į kurias atsižvelgiama nustatant tokio buto ar patalpų vertę.
31. CK 4.76 straipsnyje įtvirtinta, kad kiekvienas iš bendraturčių proporcingai savo daliai turi teisę į bendro daikto (turto) duodamas pajamas, atsako tretiesiems asmenims pagal prievoles, susijusias su bendru daiktu (turtu), taip pat privalo apmokėti išlaidas jam išlaikyti ir išsaugoti, mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms įmokoms. Teisėjų kolegijos vertinimu, CK 1.5 straipsnyje įtvirtinti bendrieji civilinės teisės teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principai sudaro pagrindą, atidalijant bendraturčio dalį pagal CK 4.80 straipsnį ir nustatant kompensacijos dydį, atsižvelgti į tai, ar iki atidalijimo bendraturtis patyrė daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos išlaidų. Nebūtų sąžininga ir teisinga, nes nebūtų užtikrinamas bendraturčių interesų balansas, jeigu dėl daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos buto ar kitų patalpų vertės padidėjimas atitektų ir tokio buto ar patalpų bendraturčiui, kuris nepatyrė jokių daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos išlaidų.
32. Todėl teisėjų kolegija išaiškina, kad kai yra atidalijamas butas ar kitos patalpos renovuotame daugiabučiame gyvenamajame name, nustatant bendraturčiui mokėtinos kompensacijos dydį, turi būti atsižvelgiama į tai, ar bendraturtis patyrė renovacijos išlaidų ir (ar) kokią jų dalį patyrė. Jeigu bendraturtis nepatyrė renovacijos išlaidų, nustatant kompensacijos dydį, turi būti nustatoma tokio buto ar patalpų rinkos vertė atimant buto vertės padidėjimą, atsiradusį dėl daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos, ir nuo gautos vertės apskaičiuojama kompensacija, proporcinga bendrosios nuosavybės daliai.
33. Pažymėtina, kad turto atidalijimas, išmokant kompensaciją, nėra lygiavertis turto pardavimui viešame aukcione nuosavybės pasikeitimo pagrindas. Teisėjų kolegija pažymi, kad pagal įstatymo analogiją gali būti taikoma panašius santykius reglamentuojanti norma, kai nėra įstatymo, reglamentuojančio ginčo materialinį teisinį santykį (CPK 3 straipsnio 7 dalis, CK 1.8 straipsnis). Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 3 dalyje ir Valstybės ir savivaldybių nekilnojamojo turto pardavimo viešame aukcione tvarkos aprašo (patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1178) 22.2 papunktyje įtvirtintas viešame aukcione parduotinio turto vertinimas pagal individualųjį vertinimą, atliekamą Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka, taikomas tuo atveju, kai turtas parduodamas viešame aukcione, kuriame dalyvauja neapibrėžtas asmenų ratas ir jie tarpusavyje konkuruoja. Tuo atveju, kai atidalijama teismo sprendimu, išmokant kompensaciją, šalys teikia teismui įrodymus dėl atidalijamo turto vertės, vertė teismo nustatoma taikant CPK nustatytas įrodinėjimo taisykles. Tokiu atveju individualus turto vertinimas, nors ir labiausiai atitinkantis tikrąją turto vertę, yra vienas iš turto vertės nustatymo būdų.
34. Remdamasi pirmiau aptartais motyvais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas, nusprendęs, jog priteista kompensacija, neįvertinus turto pagerinimo išlaidų, kurias teks padengti ieškovei, neatitinka teisingumo, protingumo principų, nepagrįstai netaikė Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo 6 straipsnio 6 dalies normos, neteisingai taikė CK 4.80 straipsnio normą, dėlto galėjo būti neteisingai nustatyta atsakovei mokėtina kompensacija. Byloje būtina

nustatyti, ar daugiabučio gyvenamojo namo renovacijos išlaidos buvo ieškovės ir atsakovės sumokėtos, kiek pasikeitė šalių buto vertė dėl namo renovacijos, ir, atsižvelgiant į šias nustatytinas aplinkybes, turės būti vertinama atsakovei mokėtina kompensacija. Šioms aplinkybėms nustatyti yra būtina nustatyti ir tirti faktines aplinkybes. Pagal CPK 353 straipsnio 1 dalį, kasacinis teismas fakto klausimų netiria ir nenustato, pasisako tik teisės klausimais. Todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintina ir byla perduotina iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Dėl naujų įrodymų priėmimo apeliacinės instancijos teisme

35. CPK 314 straipsnyje nustatyta, kad apeliacinės instancijos teismas atsisako priimti naujus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai juos atsisakė priimti ar kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau.
36. Kasacinio teismo išaiškinta, kad dalyvaujantys byloje asmenys bendriausia prasme neturi teisės teikti naujus įrodymus apeliacinės instancijos teisme. Toks draudimas – ribotos apeliacijos, būdingos civiliniam procesui, išraiška. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka paskirtis – neperžengiant apeliacinio skundo ribų, patikrinti pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą (CPK 320 straipsnio 1 dalis). Šio apeliaciniam procesui keliamo tikslo įgyvendinimas būtų apsunkintas arba netgi apskritai taptų neįmanomas, jeigu dalyvaujantys byloje asmenys turėtų neribotą procesinę galimybę teikti apeliacinės instancijos teisme naujus įrodymus ir jais remtis. Todėl, siekiant pašalinti (ar sumažinti) tokių padarinių atsiradimo galimybę, proceso įstatymo lygmeniu ir yra įtvirtintas draudimas teikti, o kartu ir priimti, naujus įrodymus. Šis draudimas kartu užtikrina ir teisinį tikrumą bei apibrėžtumą, nes, užkirsdamas kelią remtis tokiais įrodymais, kurie nefigūravo pirmosios instancijos teisme, pašalina (ar sumažina) procesinės staigmenos sukūrimo dalyvaujantiems byloje asmenims galimybę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-349-248/2019, 19 punktą).
37. Vis dėlto draudimas apeliacinės instancijos teisme priimti naujus įrodymus nėra absoliutus. Naujų įrodymų apeliacinės instancijos teisme priėmimas yra šio teismo diskrecija, kurią įgyvendindamas teismas visų pirma turi patikrinti, ar egzistuoja sąlygos, kurioms esant pagal CPK 314 straipsnį nauji įrodymai gali būti priimami: pirmosios instancijos teismas nepagrįstai juos atsisakė priimti arba tokių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-101-248/2020, 44 punktą). Pagal kasacinio teismo praktiką apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl kiekvieno naujo pateikto įrodymo, turi patikrinti ir įvertinti: ar buvo objektyvi galimybė pateikti įrodymus bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme; ar vėlesnis įrodymų pateikimas neužvilkins bylos nagrinėjimo; ar prašomi priimti nauji įrodymai turės įtakos sprendžiant šalių ginčą; ar šalis nepiktnaudžiauja įrodymų vėlesnio pateikimo teise (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 28 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-237-684/2019 33 punktą). Taigi apeliacinės instancijos teismas, net nustatęs, kad įrodymas galėjo būti pateiktas pirmosios instancijos teisme, turi nustatyti, ar nėra sąlygų taikyti CPK 314 straipsnyje išvardytas išimtis, ir šį įrodymą priimti. Teismas turi taikyti įstatymus, tik patikimais duomenimis nustatęs bylai svarbias faktines aplinkybes, todėl tuomet, kai nustatomas fakto klausimas, gali būti priimami nauji sužinoti, išreikalauti įrodymai, jeigu šalis šia teise nepiktnaudžiauja (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 13 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-38-969/2015; 2016 m. balandžio 14 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-218-916/2016 14 punktą).
38. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta ir tai, kad apeliacinės instancijos teismo teisė priimti naujus įrodymus neatsiejamai susijusi ir su civilinio proceso rungtinimi bei šalių lygiateisiškumo principų užtikrinimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis Nr. e3K-3-196-421/2021, 25 punktą).
39. Kasacinis teismas yra ne kartą išaiškinęs, kad, apeliacinės instancijos teismui manant (ir nustatius tai pagrindžiančias aplinkybes), jog naujų įrodymų pateikimas yra pagrįstas ir naujus įrodymus galima priimti, užtikrinant proceso ekonomiško ir koncentruotumo principų laikymąsi (CPK 7 straipsnis), byloje dalyvaujantiems asmenims būtina suteikti pakankamai laiko susipažinti su naujais įrodymais ir išdėstyti savo nuomonę (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. balandžio 14 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-179-611/2017 44 punktą; 2019 m. birželio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-237-684/2019 32 punktą).
40. Priešingos bylos šalies teisės pasisakyti dėl naujų įrodymų užtikrinimas yra būtinoji naujų įrodymų priėmimo apeliacinės instancijos teisme sąlyga. Ši sąlyga nėra *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) įtvirtinta CPK 314 straipsnyje, reglamentuojančiame naujų įrodymų apeliacinės instancijos teisme priėmimą, tačiau išplaukia iš pamatinių rungtinimi ir šalių procesinio lygiateisiškumo principų (CPK 12 ir 17 straipsniai), kurie privalo būti užtikrinti visų instancijų teisminiuose procesuose. Naujų įrodymų apeliacinės instancijos teisme priėmimas yra teisėtas procesinis veiksmas tik tada, jeigu apeliacinės instancijos teismas, nustatęs pagrindą taikyti draudimo priimti naujus įrodymus išlygą, suteikia priešingai bylos šaliai galimybę pasisakyti dėl naujų įrodymų. Apeliacinio skundo ir prie šio skundo pridėtų naujų įrodymų išsiuntimas priešingai bylos šaliai, kad ši proceso įstatymo nustatyta tvarka pateiktų atsiliepimą į apeliacinį skundą, savaime nereiškia tinkamo pirmiau nurodytos sąlygos įgyvendinimo – teismas privalo informuoti šalį apie savo ketinimą priimti naujus įrodymus. Pagrindas pripažinti tinkamą bylos šalies teisės pasisakyti (pateikti savo nuomonę) dėl naujų įrodymų užtikrinimą egzistuoja tik tada, jeigu bylos šalis yra informuota apie apeliacinės instancijos teismo ketinimą priimti naujus įrodymus (ir jais remtis) ir jai yra nustatytas protingas terminas paaiškinimams dėl naujų įrodymų pateikti (minėta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-196-421/2021, 28 punktą).
41. Teisėjų kolegija, įvertinusi pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesiniuose sprendimuose nustatytas aplinkybes, apeliacinės instancijos teismo motyvus dėl naujų įrodymų priėmimo, iš dalies pritaria atsakovės kasaciniame skunde nurodytam argumentui dėl pagrindo priimti naujus įrodymus nebuvimo, nes toks teismo sprendimas priimti naujus įrodymus nepakankamai motyvuotas, dėl to keliantis abejonių dėl pagrindo priimti naujus įrodymus buvimo. Tačiau apeliacinės instancijos teismas, priėmęs naujus įrodymus, 2022 m. lapkričio 8 d. nutartimi atidėjo bylos nagrinėjimą ir suteikė atsakovei galimybę pasisakyti dėl naujų apeliacinės instancijos teisme priimtų įrodymų, tokiu būdu užtikrindamas šalių lygiateisiškumą ir proceso rungtinimumą. Todėl šis formalus pobūdžio procesinis pažeidimas pats savaime nesudaro pagrindo naikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

42. Apibendrinama išdėstytus argumentus teisėjų kolegija nusprendžia, kad šios nutarties 34 punkte nurodyti materialiosios teisės normų pažeidimai sudaro pagrindą panaikinti byloje priimtą apeliacinės instancijos teismo nutartį ir bylą grąžinti iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, atsižvelgiant į šioje nutartyje pateiktus išaiškinimus.
43. Kasaciniame teisme išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, nepatirta.
44. Ieškovė pateikė prašymą priteisti 450 Eur bylinėjimosi išlaidų, skirtų advokato teisei pagalbai surašant atsiliepimą į kasacinį skundą, atlyginimą ir šias išlaidas patvirtinančius dokumentus. Kadangi byla grąžinama iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, byloje patirtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti šiam teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2022 m. gruodžio 22 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka Kauno apygardos teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Virgilijus Grabinskas

Andžej Maciejewski

Gediminas Sagatys